

ISZÁN TÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
A szerkesztőség kéziratok vis- Előfizetések és hirdetések a
szabadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

ELNÉMULT HARANGOK.

Gyertyaszentelő Boldogasszony napján utoljára kondult meg a váradi székesegyház nagyharangja, — elmegy az is a többiek után, a háboruba. Gyönyörű szava volt, nagybecsű emlék volt: Mária Terézia királynő ajándékozta, de szükség van rá, a nemzet létéért vívott küzdelemben fegyver lesz belőle.

Fájó szívvel indítjuk utjára, de vigasztal a remény, hogy ha felderül a béke áldott napja, majd szerzünk helyette másikat, amely ha nem is lesz oly régi és értékes, de épp oly becses lesz nekünk, mert azt fogja hirdetni, hogy a nagy világháboruban, hol tiz ország népével viaskodtunk, nem hagyott el bennünket az Isten.

Azonban a béke nem angyalszárnyakon közelít felénk, hanem denevérszárnyakon — a bolsevik forradalom rémes őrjöngése, a világ legnagyobb birodalmának borzasztó halálhörgése kíséretében.

A mi egyesült seregeink a világtörténelem legnagyobb csatáiban megverték az orosz seregeket, de az óriási birodalmat letéperni nem tudták. Saját fiainak jutott az a herostratesi dicsőség, hogy meggyújtás ott a forradalom tüzét és széttépék darabokra a roppant kiterjedésű birodalom hatalmas testét.

Mintha az alvilág szellemei szabadultak volna fel, úgy terjed az anarchia s már határainkon kopogtat.

Cernin külügyminiszter a delegációkban tartott nagy beszédében tiltakozott ellene, hogy Oroszország az ő bolsevik forradalmát hozzánk exportálja. Wekerle miniszterelnök pedig az országgyűlés helyeslése közt jelentette ki, hogy minden anarchikus kísérletet csirájában fog elfojtani.

Ugy is kell.

De hogy ennek a pokoli szellemnek a terjedését megakadályozzuk, másra is szükség van.

Az atheista és szabadkőműves sajtónálunk évtizedek óta ádáz ostromot intéz minden nemzeti és keresztény intézmény ellen s ezredéves állami életünk legerősebb alapjait megingatni igyekszik. Alattomos munkájával megmérgezte már társadalmunk minden rétegét.

Itt az idő, még pedig a legfőbb

idő, hogy ennek az áramlatnak erős keresztény sajtó alapításával hatalmas védgátat emeljünk.

Itt erre az idő, a tizenkettedik óra,

melyet ha elmulasztunk, hiába öntünk a háboru után új harangokat, erős keresztény sajtó nélkül templomainkat sem tudjuk megvédeni.

Magyar keresztények! Erre gondoljatok most — a keresztény sajtóvállalat részvényjegyzésének idején!

Dr. Vucskics Gyula.

Apponyi a magyar hadseregről.

A képviselőház ülése.

A képviselőház mai ülésén Szász Károly elnökölt.

Az első felszólaló Szabó István kizsugdapárti. Pártja nem támogathatja feltétlenül a kormányt, mert a választójogi javaslat nem elégíti ki, amennyiben a falusi lakossággal szemben igazságtalan. A nőknek falukban is követeli a választójogot.

Gróf Andrássy Gyula kijelenti, hogy pártja csatlakozik a kormányhoz. A választójog tekintetében a kormány tovább megy ugyan, mint annak idején az alkotmánypárt, de a változott idők és a fejlődés nem köztötték le pártját akkori felfogásához. Ezután foglalkozott azzal az agitációval, melyet az ellenség kezdett, hogy belső zavarokat, forradalmat szitson. Megvan győződve, hogy a képviselőház és az ország minden polgára küzdelem fog ez ellen és szilárdan kitart a további harcban, míg a tisztességes békét elérjük.

Az a jelszó most, hogy szociális forradalom, azaz a bolsevik uralom. A bolsevik taktikáznak a békével, huzzák-halasztják, hogy szétrobbanthassák a monarchiát s nem tagadják, hogy forradalmat akarnak támasztani. Ukrajna és Finnország példája eléggé világosan mutatja, hogyan akarják kiűriteni az oroszok a független országokat. Mi a lelkek harmóniáját akarjuk. Tisza felhívására azt válaszolja, hogy a választójogkérdésében kompromisszumnak helye van, csak az alapelvek tekintetében nem szabad engedni. Helyesli a kormány politikáját.

Polónyi Géza után

Apponyi Albert gróf szólalt fel. A kormány szociális programját meg kell valósítani. Részletesen boncolja a kormány programját. A háboru gyötrelmeiért — ugymond — több jólétet akarunk biztosítani a nemzetnek. Csak a kiegyezés okoz nehézséget, de ezt a kérdést a jövő országgyűlésnek tartották fenn s így az ő fenntartása eselik. Nem szabad idegen államokkal kötendő kereskedelmi szerződésekkal a jövő ország-

gyűlésnek megkötni a kezét. A katonai kérdés nem a 48-as, inkább 67-es szellemben rendeződik. A hadsereg önálló lesz nemzetileg, államilag, csak katonailag nem. A függetlenségi nem küzdenek tovább a nemzeti vívmányokért, amiből ő évtizedeken át kivette a részét s imposszibilissé lett, mert kitarított a függetlenségi eszmék mellett. A küzdelem hiábavaló volt, az elhunyt király nem akart álláspontjából engedni. De most a nemzeti ügy előbbrehaladt e kérdés rendezésével s ezzel kell megkoszorúzni hőseink sírját. Kétszáz év óta zárt kapu nyílt meg előttünk. Neki a betű és a szellem közt kellett választani s ő a szellemet választotta. Csatlakozik a kormány programjához.

A vitát félbeszakították s holnap folytatják.

A megyei függetlenségi párt és az új kormány.

A vármegyei függetlenségi és 48-as párt vezetői tegnap este értekezletet tartottak a Rimanóczy-szállodában Pappszász József elnöklése mellett.

Az értekezlet foglalkozott az országos politikában beállott változással és a jelen voltak kifejtették nézetüket az egyesült 48-as és függetlenségi pártnak az új kormánypártba való beleolvadása tárgyában.

Kialakult az az elhatározás, hogy vármegyei pártértekezletet hívnak össze, amely a felmerült kérdésekben döntsön. A függetlenségi párt vezetősége egyértelműleg azt a nézetét fejezte ki, hogy a vármegyei függetlenségi és 48-as pártja ne olvadjon be az egyesült kormánypártba, hanem a régi függetlenségi alapon maradjon meg függetlenségi és 48-as pártnak. Emellett az értekezlet résztvevői helyeslik, hogy a függetlenségi és 48-as párt támogassa a kormányt az általános választójog és a demokratikus intézmények megvalósítása terén.

A vármegyei politika kérdésében az az

egyértelmű álláspont alakult ki, hogy a vármegye főispánját hasznos nemzeti irányu működésben továbbra is, a legmesszebbmőnően támogatni fogják.

Megélénkült a nyugati front.

Budapest, február 5. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Nincs különös esemény.

A vezérkar főnöke.

Berlin, február 5. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht trónörökös hadcsoportja. — A tengerparttól a Lysig tüzérségi harc, amely este egy angol előretörés kivédése alkalmával a einghe—staadeni vasut mentén, valamint Basschandaele és Becelaire között jelentékenyen fokozódott. A Lystól délre a Labassel csatornánál és a Scarpe mentén időnkint szintén feléledt a tűztevékenység. Armentiérestől délre és Graincourtnál sikeres felderítések alkalmával néhány angolt fogtunk el.

A német trónörökös hadcsoportja. Beaumonttól délre badeni rohamcsapatok mélyen benyomultak a francia állásokba. Nagy veszteséget okoztak az ellenségnek és 33 fogolylyal és több géppuskával tértek vissza.

Albrecht württembsrgi herceg hadcsoportja. A Maas magaslaton St. Mihieltől északra és délre a harci tevékenység délután feléledt.

A többi harctéren nincs ujság.

Ludendorff, első főszállásmester.

Oláh köztársaság a Duna-deltában.

Szófia, február 5. A Vojonni Izvesztija, a hadügyminiszterium lapja jelenti Babadagból érkezett táviratában, hogy az oláh forradalmárok hatalmukba kerítették a Kilia kikötőjében levő hajókat és a Duna deltáját új köztársasággá kiáltották ki. Az orosz dunai flotta parancsnoka kijelentette, hogy Odessza minden eszközzel védekezni fog Besszarábiának az oláhok által való megszállása ellen. A dunai flotta hajlandó az oláhok ellen való akcióra. A pétervári népbiztosok husz millió rubelt irányoztak elő a vörös gárda fentartására.

Kerenszki redivivusz.

Budapest, február 5. (Saját tudósítónktól.) Zürichi lapjelentések szerint Lenin a tauriszi palotában tartott gyűlésen beszédet mondott, melyben kijelentette, hogy Oroszország jelenlegi helyzete megköveteli, hogy a legszigorubb intézkedéseket tegyék folyamatba, miután a szovjet hatalma kockán forog. Lenin elmondta, hogy Kerenszki Tula közelében csapatokat vont össze a kormány ellen, s nincs kizárva, hogy sikerülni fog neki idegen pénzzel csapatokat gyűjteni maga körül.

Csend a harctereken.

Budapest, február 5. (Saját tudósítónktól.) A vezérkar mai jelentése a következő: A harctereken nincs különösebb esemény.

A bolsevikiek végnapjai.

A lengyelek elfogták Krilenkót s elfoglalták a főhadiszállást.

Budapest, február 5. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség: Kievből február 2-án elküldött szikratávirat szerint Mohilevet, az orosz legfőbb hadvezetőség főhadiszállását a lengyelek elfoglalták s Krilenkó főhadvezért vezérkarával együtt elfogták. A bolsevikiket a kievi fölkelő csapatok Ukrajnából kipusztították. Az ukrán kormány elnöke Holubovics, a bresztlitovszki tárgyalásokra küldött ukrajnai delegátusok vezetője lett. A kievi rada helyzete ezzel tisztázódott s most a helyzet ura. A bolsevikiek elhagyták Ukrajnát, Kiev körül félmillió ukrajnai katona gyülekezik.

Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség: A bolseviki kormány a következő szikratáviratot küldte szét:

Mindenkihez, sürgős, minden hajóhadhoz, bajtárshoz, tartalékhoz! Senki se menjen tartalékba, míg a finn fehér gárdát meg nem semmisítettük. Mindenki jöjjön segítségünkre, fegyverekről gondoskodunk.

A moldvai front felbomlott.

Budapest, február 4. (Saját tudósítónktól.) Rotterdami jelentés szerint a Reuter ügynökség közli Jasiból, hogy a február 2-ika óta harcoló orosz csapatokat lefegyverezték. A moldvai front felbomlott, az oroszok dezertálnak. A Galac elleni támadásnál az orosz hadosztályt lefegyverezték, a menekülők pedig a németek futóárkaiban kerestek menedéket.

Nemzetközi garancia Finnországnak.

Budapest, február 5. (Saját tudósítónktól.) Az orosz népbiztosok tanácsa finn—orosz tanácsot küldött ki, amely a nemzetközi garanciákról gondoskodik Finnország szerződéseinek tekintetében.

Angol válasz a versaillesi határozatra.

Budapest, február 5. (Saját tudósítónktól.) A Daily News sürgeti, hogy az angol kormány mondjon le, mert képtelen a békét megkötni. Az új kormány élére lord Landsdovne álljon s tagjai is csak ismert pacifisták legyenek. A munkásság tőle telhetőleg támogassa a kormányt béketörekvéseiben. Ez a cikk válasz a varsillaisi tanács azon határozatára, amelylyel a háboru folytatását határozták el.

Ukrajna képviselői Berlinben.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) A Magyarország jelenti Bécsből: Berlinben nagyfontosságú tanácskozásokat tartottak, amelyek ma értek véget s döntő jelentőségűek lesznek a bresztlitovszki tárgyalások továbbfolytatására. Itteni körökben kevés a remény arra, hogy tovább fognak tárgyalni. Trockij magatartása ugyanis lehetlenné teszi a megegyezést. Trockijnak a szocialista világforradalom a célja és nem a béke. A középponti hatalmak türelemmel várták a december óta huzódó tárgyalások végét s a huza-vona célját, de ez most már sérti érdeküket s ha a középponti

hatalmak nem is ultimátummal, de erélyes fellépéssel siettetni fogják a tárgyalások befejezését. Bizonyosra veszik beavatott helyeken, hogy a különbékét rövidesen megkötik Ukrajnával s ez maga után vonja a többi önállóvá lett oroszországi állammal való békés megegyezést.

A Wiener Tagblatt szerint az ukrajnai rada képviselői megérkeztek Berlinbe. Az ukrajnai rada stockholmi képviselőjét, Avickyt szintén Berlinbe hívták. Wassilkó lovag osztrák ukrajnai képviselő több képviselő társával Berlinbe érkezett.

Az antant nemzetközi hadserege.

Badapest, február 5. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Olasz lapok nagyjelentőségűnek mondják az antant versaillesi konferenciájának eredményét, ahol elhatározták, hogy egy nemzetközi hadsereget állítanak fel, amely mindig az egységes antant frontnak azon a részén harcol, ahol baj van. Főparancsnoka a hadseregnek a versaillesi haditanács.

A megyei nyugdíjbizottság javaslata a nyugdíjazásokról.

Biharmegye törvényhatóságának nyugdíjbizottsága a mai rendkívüli közgyűlés tárgysorozatára kitűzött nyugdíj ügyek előkészítése céljából tegnap délelőtt ülést tartott. Az ülésen Fráter Barnabás alispán elnöke alatt: Verner Kálmán, Pallay Lajos, Szilágyi Zsigmond, dr. Gyöngyössi István és mint előadó Balogh János főjegyző vettek részt.

A bizottság elsősorban Kovásznay Marcell és Nagy Márton főszolgabírók nyugdíjazása iránti kérelmet vette tárgyalás alá; a két főszolgabíró 40 évi szolgálatát már betöltötte s így nyugdíjazásuknak törvény szerinti akadálya nincs. A bizottság az előadó javaslatára úgy határozott, hogy Biharmegye e két érdemes főszolgabírójának nyugdíjazását ajánlja a mai rendkívüli közgyűlésnek.

Dr. Fássy Lajos Biharmegye főügyésze és Jezerniczky Dénes berettyóújfalui főszolgabíró szolgálatukban 40 évet még nem töltöttek el s ezért dr. Móricz Ernő megyei főorvos véleményére volt szükség. A főorvos jelentése véleményezi a nyugdíjazást s ezért a nyugdíjbizottság is pártoló javaslattal terjeszti e két nyugdíj kérvényt a mai rendkívüli közgyűlés elé.

Az ország zsirellátása.

Lukács Ödön javaslatát elfogadta a miniszter.

A zsirellátás tekintetében az egész országban nagy nehézségek vannak. Azok az intézkedések, amiket az országos közlélmzési hivatal, illetve a közlélmzési miniszter eddig tett, éppen nem megnyugtatók a jövő zsirellátás tekintetében s erről az új közlélmzési miniszter is meg van győződve. Éppen ezen indokok alapján hg. Windischgrätz Lajos az új közlélmzési miniszter sürgősen értekezletre hívta össze a zsirellátás kérdésében az érdekképviselők képviselőit.

Az értekezleten megjelentek a mezőgazdák szövetségének, az Omke-nak, a nagyiparosoknak, a Gybsznak, valamint a fővárosnak képviselői; a vidéki városok képviselőiben pedig Lukács Ödön polgármester-helyettes hívta meg a miniszter az értekezletre.

A miniszter különösen három kérdés megvitatását várta az értekezletől s ezekre kért választ. A három kérdés a következő:

1. a zsirtermelésnek és a sertés hizlalásnak a mai viszonyok között mi volna a legalkalmasabb technikai formája;
2. miként volna a zsirtermelésnél a mezőgazdasági és ipari érdekközösségek között a közösség megteremthető;
3. ennek a megoldásához miképp volna a szükséges pénzügyi bázis létrehozható.

A többek között Lukács Ödön is felszólalt és a vidéki városok szempontjából kifejtette nézetét. Rámutatott, hogy a városi zsirfogyasztók érdekeit az intéző körök eddigi intézkedései nem elégítették ki, mert a sertés hizlalás eddig csak políciális intézkedésekkel lett szabályozva és a sertésforgalom lett szervezve, de a zsirtermelés fokozása máig

sem szabályoztatott. Ezért megnyugtató a városokra nézve a miniszter kezdeményezése, amely kilátást nyújt, hogy a zsirellátásra gondot fordítanak s annak intézményes megoldása is a legközelebbi programm élére kerül.

Ezután kifejtette, hogy a vidéki városok már egy negyedévvvel ezelőtt rámutattak egy memorandumban a zsirellátás körüli hiányos intézkedésekre.

Szükségesnek tartaná elsősorban is a sertés hizlalás centralizálását. Ezt úgy érti, hogy egyrészt az Orsz. Közlélmzési Hivatal kössön szerződéseket nagyobb mezőgazdaságokkal sertésfalkák hizlalására, nagyobb ipari vállalatokkal pedig a zsirtermelésre; másrészt pedig adjon jogot a városoknak arra, hogy szintén hizlalhassanak s a városok autonóm hatáskörébe utalja, hogy házi- vagy mezőgazdák, vagy vállalkozókkal szerződéseket köthessenek sertés hizlalásra és zsirtermelésre.

Az eddigi sertés hizlalás tervszerűtlen volt s erre egy ország zsirellátását fektetni nem lehet. Nem volt nyilván tartva a hizlalt sertések száma s hogy megüti-e ez a szám a szükséglet mértékét; másrészt semmi biztosíték nem volt arra, hogy a hizlalt sertések a közfogyasztás részére jutnak-e. Az ellátás technikája tökéletlen volt, mert a lekötött hizlalás elhullás vagy elfogyasztás által nem jutott a közszükséglet rendelkezésére; — avagy a forgalmi korlátozások folytán nem volt elszállítható vagy későn érkezett a fogyasztás színhelyére, most, mikor a földolog, hogy zsir álljon rendelkezésre. Ezekből az okokból a legmegfelelőbb a centralizált hizlalás.

Ezzel azután meglenne oldva az a kérdés is, hogy a mezőgazdaság és iparvállalkozás érdekkapcsolata biztosítva legyen.

A pénzügyi kérdés tekintetében rámutatott, hogy nagy tőkék vannak felhalmozva s a zsirtermelés jövedelmező vállalkozás és így a pénz előteremtése a legkönnyebb. Hiszi, hogy a bankok adják a pénzt.

Végül azon nézetének adott kifejezést, hogy miután az ilyen nagy értekezlet csak elvi dolgokat állapíthat meg, a részleteket azonban egy szűkebb bizottság beszélje meg.

Lukács Ödön irányelveit általános tetszéssel elfogadták s azért herceg Windischgrätz Lajos miniszter is köszönetét fejezte ki.

Másnap a szűkebb bizottság tartotta ülését, ahol Lukács Ödön polgármester-helyettes felvetette azt a fontos kérdést, hogy mi történjék az eddigi hizlalásokkal, mint pl. Nagyvárad városa nagyobb mennyiségű sertést hizlal jelenleg is. Legelőnyösebb volna, ha a jelenlegi hizlalásokat meghagynák, mert ha most elszállítják a félig hizott sertéseket, úgy gazdasági kár származnék belőle.

Végül felvetették, hogy úgy a hadsereg, mint a polgári fogyasztás részére ez évben centralizálva hizlaljanak sertéseket s e célra szindikátust alakítsanak, ez ellen azonban Lukács Ödön határozottan tiltakozott. Az országos közlélmzési hivatal szerződjenek a centrális hizlalásra, szindikátus nélkül.

Negyvennyolcas alkotmánypárt. Budapesti tudósítónk telefonálja: Az új párt ma értekezletet tartott, amelyen Wekerle Sándor dr. miniszterelnök is megjelent. Megállapították a párt nevét. **Negyvennyolcas alkotmánypárt** lesz a neve.

A breszt-litovszki vita.

Február 3-ikáról jelenti Breszt-Litovszkából a Magyar Távirati Iroda:

A magyar, osztrák, német, orosz politikai bizottság mai ülésén báró Kühlmann felszólította az orosz delegáció elnökét Trockijt, hogy nyilatkozzék a nyugati határszéeli államok képviselőinek a béketárgyalásokon részvétele tárgyában.

Trockij a következőket jelentette ki: A magunk részéről teljes mértékben elismerjük Lengyelország önállóságát, de nem hunyhadtunk szemet ama körülmény felett, hogy ez az önállóság csak látszólagos mindaddig, míg Lengyelország területe meg van szállva. Kétségbevonjuk, hogy azok a személyek, akik a megszálló hatóságok akaratából ma Lengyelországot képviselik, azok valóban a lengyel nép képviselői lennének. Lengyelországot csak oly egyének képviselhetik a béketárgyaláson, akik megbízatásukat a népszéles rétegeitől nyerték.

Trockij azon ellenvetésére, hogy a központi hatalmak még nem ismerték el az új finn kormányt Kühlmann megjegyezte, hogy még nem informálódhatott eléggé a finnországi eseményekről, de megbízható finn forrásból az a panasz jutott el hozzá, hogy az orosz hadsereg beavatkozik Finnország belső harcaiba s hogy az orosz kormány még mindig nem teljesítette Finnország ama kívánságát, hogy csapatait vonja vissza Finnországból.

Gróf Czernin kijelentette, hogy nem hajlandó hozzájárulni ahhoz, hogy egy harmadik kormány döntse el, hogy a lengyel kormány jogosan képviselheti-e a lengyel államot.

Trockij válaszában kijelentette, hogy a pétervári kormány a háboru alatt ismerte el Finnország függetlenségét s akkor még orosz csapatok voltak Finnországban. Maga a finn szenátus is annak az óhajtnak adott ki. fejezést, hogy az orosz csapatokat csak a háboru után vigyék ki az országból. Nincs kizárva, hogy az orosz csapatok az orosz kormány intézkedései ellenére beleavatkoznak az ottani harcokba. Ami a lengyel kérdést illeti, azt az ellenvetést tette, hogy Lengyelországnak határai még nincsenek megállapítva, királya sincs s közéleti viszonyai még nincsenek kialakulva.

Czernin erre megjegyezte, hogy nem vitatkozni jöttek ide, hanem megegyezés céljából. Az orosz köztársaságnak sincsenek megállapított határai mint Lengyelországnak, mert szinte fejlődésben van, de a központiak ennek ellenére mégis tárgyalnak az orosz köztársaság mostani kormányával.

Kühlmann kijelentette, hogy Trockij második nyilatkozata ellentétes az elsővel. Első nyilatkozatában elismerte Lengyelország önállóságát, most pedig tagadja.

Ezzel az ülés véget ért.

Három rablónövendék.

Esküdtbíróági tárgyalás.

Tizennyolc-tizenkilenc éves fiuk állottak tegnap a nagyváradi törvényszék esküdtbíró-sága előtt rablással, lopással, betöréssel vádolva. Kis bandát alkottak s vezetőjük egy szökött katona volt. Mindaddig garázdálkodtak, míg egy meglöpött asszony magánnyomozása őket a hatóság kezébe adta. A háboru utáni állapotok árnyképét vetíti elénk ez a tárgyalás.

Az esküdtbíróág elnöke Szöllőssy Gyula tanácselnök, bírái: Stachó Károly és Keresztesy József dr, jegyzője: ifjabb Számborovszky Rezső dr, a vádat dr Bolza Alfonz gróf királyi ügyész képviseli, a védelmet Katz Lipót dr látja el, tolmács: Papp János dr. A tárgyalás előreláthatólag négy napig tart.

Az esküdtszék megalakítása után az elnök a vádiratot olvastatja fel. Ebből a következők derülnek ki:

Szabó János, a féligvak Ungur Mihály és egy katonaszökevény: Girdán Tógyer körösbánlakán találkoztak az utcán szokás szerint s elhatározták, hogy Köröslőrára mennek át juhsajtért. A község határában, a meleg miatt — augusztus 10-ike volt — letelepedtek egy nagy fa alá, s beszélgettek, amikor az uton előttük elhaladt Schönberger Mihály, aki könyöradományokat gyűjtött a falvakban. A fiuk rákiáltottak, hogy üljön le ő is, azután, mikor leült, Szabó János cigarettát kért tőle. Schönberger megkínálta cigarettával Szabót, aztán felkerekedtek s együtt mentek a poros országuton, utközben Szabó újból cigarettát kért az öregtől, s ez újból adott is neki, de Ungur Mihály kikapta Szabó kezéből a dohányt.

— Nem kell azt a zsidónak visszaadni, mondta. Adjon több cigarettát és dohányt.

Girdán Tógyer, a szökött katona pedig Schönberger tarisznyájába akart nyulni, de ez védekezett. Egyik fiu erre elkiáltotta magát:

— Katonák vagyunk, üssük le.

A szökött katona csakugyan fejbeverte az öreg zsidót, úgy, hogy ez összeesett. Most aztán lefoglák kirabolták. Elvették dohányját, zsebkését, s 60 koronáját, amin aztán megosztottak s az öregot vérbefagyva hagyták az országuton. Schönberger később magához jött s bevászorgott a faluba, ahol jelentést tett.

De ezenkívül a három jómadár elment Starr Jánosné malmához is este s benéztek az ablakon, hogy ki van otthon. Az asszony egyedül volt. Erre a malom tetejét kezdték hajigálni, hogy a bentlevők ijedjenek meg, majd a zsilipet felhúzták s megállították a malmot, azután a szökött katona benyomta az ablakot, bemásztak a malomba s onnan buzát, lisztet, gabonát vittek el, meg egy bocskort.

Végül Billa Tógyernétől loptak egy drága darócot. Billáné maga nyomozott a tolvajok után s a Jadvölgyben megtalálta őket. Az ott dolgozó munkások elfoglák a három fiut s átadták a csendőrségnek. A lopott holmikát a falevelek alatt megtalálták. Kiderült, hogy Barátkán a vasuti kocsikból vittek el rengeteg holmit. Ezekből ajándékot

adtak két barátjuknak. Nozsa Floórénak és özvegy Gavrilás Tódornénak.

Az első nap a vádlottak kihallgatásával telt el. Jórészt beismerik a rablásokat és lopásokat, mindegyik azzal a változattal, hogy a többiek hívták őket és azok raboltak és loptak, ő nem. A két orgazda azt vallja, hogy nem tudta, honnan származtak a lopott holmik.

Ma a tanu kihallgatásokra kerül a sor, közel harminc tanu vár az esküdtbíróág előtt való megjelenésre.

Az új katonai becsületügyi szabályzat.

Most jelent meg az új „Becsületügyi szabályzat” a hadsereg és a honvédség számára, amelyből a lovagias ügyek elintézésére vonatkozó „Függelék”-et az alábbiakban közöljük:

A tiszték közötti becsületbeli ügyeket a felek megbízottai igyekeznek békés uton elintézni. Ha ez nem sikerül, akkor erről írásbeli jelentést tesznek az ezred-, illetve önálló osztályparancsnokoknak. Ez a tényállás felderítésével az illetékes becsületügyi választmányt bizza meg, amely a tisztikar által megválasztott egy törzstiszt, mint elnök, egy százados és két alantos tisztből áll. A becsületügyi választmány a lehető legnagyobb gyorsasággal szóbeli vagy írásbeli tárgyalások alapján véleményes jelentést ad, melyben kimondja:

1. vajjon a közös állás-becsület, vagy az érdekelt tiszték magánbecsülete egyáltalán érintve van-e;

2. ha ez az eset forog fenn, miként volna az ügy békés uton elintézhető;

3. vajjon bünvádi vagy becsületügyi eljárás volna-e folyamatba teendő.

Az első esetben, vagy ha az ügy békésen elintézhető, a parancsnok az érdekelteket megfelelő módon értesíti, illetve a becsületügyi választmány a békés elintézésre vonatkozó javaslatát, például bocsánatkérést végrehajtatja. Ezzel az ügy végleges elintézését nyert. Az érdekeltek az ellen panasszal nem élhetnek.

A harmadik esetben a parancsnok elrendeli a becsületügyi eljárás megindítását, illetve felterjeszti az iratokat a bünvádi üldözés elrendelésére hivatott hadosztály- (kerületi) parancsnokságnak. Ha a bünvádi vagy a becsületügyi eljárás az érdekeltek egyikére nézve sem járt a rendfokozat elvesztésével, akkor a parancsnok az illetékes becsületügyi választmányt újból véleményadásra utasítja. Ez arra nézve tartozik nyilatkozni, vajjon a bírói vagy fegyelmi megtorlás, vagy a sértő fél megintése adja-e meg a sértett félnek az elégtételt, vagy pedig az ügy szóbeli vagy írásbeli, esetleg tanuk előtt is adandó nyilatkozattal nyerjen-e végleges elintézés. A javaslatnak a parancsnok által történt jóváhagyása és végrehajtása által az ügy végleges elintézését nyert, mely ellen az érdekeltek nem élhetnek panasszal.

Tiszték és a becsületügyi eljárás alá nem tartozó polgári egyének közötti becsületbeli ügyek elintézésénél kétféle az eljárás, aszerint, hogy a polgári fél önként aláveti-e magát a becsületügyi választmány határozatának, vagy nem. Ha igen, akkor az eljárás ugyanaz, mint a tiszték közti becsületbeli ügyeknél, amelynél persze a becsületügyi választmány javaslatában a polgári fél ellen is indítványozhat bünvádi eljárást. Ennek a polgári bíróságnál való megindításáról a tiszt előljáró parancsnoka gondoskodik, kikérve jogtudó egyén tanácsát.

Az esetben, ha a polgári fél nem hajlandó magát a becsületügyi választmány határozatának alávetni, akkor az ügy a katonai részről teljesen egyoldaluan lesz elintézve. A tiszt segédei egyoldalú jegyző-

könyvet vesznek fel és jelentést tesznek a parancsnoknak. Ez a becsületügyi választmány adja át az ügyet megvizsgálás végett, mely épp úgy véleményt ad, mint a tiszték közti ügyeknél, s így ilyen egyoldaluan vezetett eljárásnál is megállapítja, hogy ki a hibás s eszerint vagy a tiszt ellen javasol bünvádi vagy becsületügyi eljárást, vagy a polgári fél ellen bünvádi eljárást.

Ez utóbbi esetben a parancsnok jogtudó egyén tanácsának kikérése után intézkedik a polgári per megindítása iránt.

Amint láthatjuk, a katonai szabályok a legnagyobb pártatlansággal törekszenek a tiszték és polgári egyének becsületének a megvédésére s így csak igazságos bírót fogunk találni a becsületügyi választmányokban. Miután pedig ma mindenki katona s a jövőben pedig vagy a tartalékban vagy a népfelkelésnél lesz, így csak nagyon kevesen maradnak olyanok, akik — polgári törvényhozásunk lassúsága miatt — még párbajozhatnak.

Megáll a nagyváradi kereskedelmi élet.

Kereskedők elkeseredett panasza.

A nagyváradi kereskedelmi és üzleti élet pár nap óta teljesen felfordult s a legnagyobb válságba jutott.

Ismeretes, hogy a postakincstár szerződéses fuvarozója a harctérről származó lovat vásárolt, amelyen semmi betegséget külsőleg megállapítani nem lehetett, ezért a többi ló közé tették, holott vesztegzár alá kellett volna helyezni. A ló tényleg megfertőzte a lóállományt s a postacsomagok kézbesítése megszűnt — mint azt már jeleztük — egy hét óta.

A vasuti szállítás majdnem teljesen szünetel s most a posta is felmondta a szolgáltatást. Tegnap óta pedig, hogy az uri-utcai főposta udvar felőli részén a folyosón csak egy ajtón adnak ki csomagokat, nem lehet hozzájutni a küldeményekhez. Elsősorban nincs megbízható ember, akit a kereskedők a postára küldhetnének, mert a kereskedő maga nem mehet a csomagért s ha akad ember, nem tudják megfizetni, mert *reggeltől estig kell ácsoregnia*, esetleg hiába. Ez a rendszer nem tartható fenn tovább egy napig sem.

Ugyanis, mint velünk közlik, a posta a házhoz való kézbesítési díjakat bevasalja a feladón és pedig Budapesten 20, Bécsben 20, Németországban feladott csomagokért 45 fillért előre. Ezért heteken át nem szaladgálhat a pakkja után, mert az a kis áruforgalom is, ami még van, megszűnik pár nap alatt. A kereskedők sztrájkolni akarnak, előbb azonban a kereskedelmi kamara segítségét kéri, hogy a mai helyzeten azonnal változtasson a posta.

Mert ha már a preventív óvórendszabályokat nem alkalmazták, érvényesítse a posta a vállalkozóval szemben a szerződést. A vállalkozó állítson más lovakat elő, ha pedig nem tudja, a posta kérje ki a katonaság segítségét. Egy nagy kereskedelmi város kereskedelmét rüh miatt nem lehet teljesen tönkre tenni.

Ez a kereskedők kívánsága s hisszük, hogy Siket Traján főigazgató ismert erélye a helyzeten gyökeresen javít.

„Keresztényszociális néppárt.“

A néppárt tegnap *Simonyi-Semadam* Sándor elnöklete alatt elhatározta a keresztényszociális párttal való egyesülését és a „keresztény-szociális néppárt“ elnevezés felvételét. *Huszár Károly* ismertette az új programot:

1. A keresztény világnézetből folyó elveknek a valláspolitikai, kulturális, gazdasági és szociális élet érdekkörében való érvényesítése.

2. Hazánk történeti jellegének megóvása és a pragmatika szankció által létrejött kapcsolat és a belőle folyó kötelezettségek szemeltartása mellett nemzeti életünk teljességének kiépítése.

3. Ezen keresztény és nemzeti alapon szociális és gazdasági életünknek időszerű reformokkal való fejlesztése.

Ezt az értekezlet elfogadta. *Simonyi-Semadam Sándor* a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

A keresztény-szociális néppárt, tekintettel *Wekerle Sándor* miniszterelnöknek a Házban kifejtett politikájára és a pártokhoz intézett felszólítására, tekintettel arra, hogy a választójogi javaslatot mindenek előtt való teendőnek vallja, tekintettel a kifejtett programmal való egyetértésre és annak mindenek előtt való aktualitására, mint párt képviselő tagjaival belép az alakítandó új pártba. Felhívja főrendeit és főispánjait, hogy ugyanígy járjanak el és szolgálataikat a kormánynak továbbra is ajánlják fel. Minthogy pedig a keresztény-szociális néppártnak a kormány programjainak tulmenő törekvései is vannak, melyeknek megvalósításáról le nem mondhat, a keresztény-szociális néppárt jellegét és szervezetét fenntartja.

Az értekezlet ehhez is hozzájárult.

A táborig levelezőlapok utánzása.

A nagyvárki királyi ítélőtábla előtt két bünperbe osztva tíz békésgyulai trafikos és boltos állott vádlotként. Bélyeghamisítás vádjára terhelte őket, azért, mert táborig levelezőlapokat vettek különböző kereskedésekből, nyomdákban s azokat egy fillérért árulták, de ezeket a levelezőlapokat nem a postakincstár adta, hanem magánnyomdák készítették.

A gyulai törvényszék felmentette mindkét perbeli vádlottakat, a királyi ügyészség azonban megfellebbezte a felmentő ítéletet.

A nagyváradi királyi ítélőtábla büntető tanácsának elnöke *Harmathy Károly* kuriai bíró, tanácselnök volt, bírái: *Böhm Jenő* kuriai bíró és *Domokos László* táblabíró, jegyzője *Alliquander Kálmán* dr., a vádat *Sztaniszlavszky Adolf* dr. főügyész képviselte, védők voltak: *Szeghalmy Sándor* dr. és *Stern László* dr.

A tábla *Domokos László* táblabíró előadásában meghallgatta a bünper anyagát, a főügyész vádoló beszédét s a védelmet, azután a törvényszék a felmentő ítéletet megváltoztatta s a vádlottakat bélyeghamisítás vétségében vétkeseknek mondta ki.

Az ítélet főbb indokai.

A kereskedelemügyi miniszter a táborig levelezőlapokat a postai értékjegyek közé bevezette, a levelező-lapnak színét, alakját, rendeltetileg meghatározta s kimondta, hogy a táborig levelező-lapok kiállításának joga az államot illeti. S mivel ezek árusítása az államra haszonnal is jár, anyagi kárt okoztak az államnak azok, akik utánzott táborig levelező-lapokat árusítottak, tehát bélyeghamisítást követtek el. Igaz, hogy a kétféle leve-

lezőlap különbözik egymástól kiállításra, de a magánipar által készített levelező-lapok a megtévesztésre alkalmasak, az egyszerű nép között, ahol keresletük a legnagyobb. Az a szándék, hogy megtéveszték a népet, sikerült, mert ez elfogadta az utánzatokat s így a büntetőjogi szándék megállapítható. Vádlottak tudták, hogy az állam hozza forgalomba ezeket a levelező-lapokat, mert más kincstári értékjegyeket is árusítanak s így a bűncselekmény összes alkotó elemei felismerhetők tettükben.

Az ítélet jogerős.

Elviszik a székesegyház nagyharangját.

Bizonyára sokan lesznek Váradon, akiknek szívük összeszorul a hirre, hogy elviszik a székesegyház nagyharangját, a régi Váradnak ezt a nevezetességét, melynek mélabus hangját mindenki meghatottan hallotta. De sok embert siratott el ez a mélabusan szóló harang, amelynek tömör mély hangja nyári estéken hallható volt a távoli községekben is.

Minden váradi embernek szívében régi kedves emlékeket keltett ennek a harangnak a hangja. Hosszu távollét után voltak, akik bizony megsiratták, amikor újra meghallották ezt a szívet megindító hangot. Bucsuznunk kell ettől a kedves emléktől, hogy hangját ne halljuk soha többé.

Ha egyedül szólalt meg ez a harang mély, hatalmas hangján, ez azt jelentette, hogy a káptalannak gyásza van, egy tagját magához szólította az Úr.

A nyugati toronyban van elhelyezve a nagy harang. Sulya 4130 font. A körirata jelzi, hogy *Mária Terézia* császárnő és *Magyarország királynéja* bőkezűségéből és költéségén öntötték Bécsben 1779-ben, amikor Váradra hozták. A keleti toronyban másik három harang van elhelyezve. Ezek közül az első 2230 font, 1795-ben megrepedt s újra kellett önteni. A másik 1210 font s ez a két harang szolgál az óraütésre. A nagyobbik marad meg egyedül a toronyban, amely az órákat üti.

Van még egy harmadik is, amelynek sulya 728 font.

Szombaton vették le az egyik harangot, tegnap a másikat. A hatalmas harangokat nem kötélen eresztették le, hanem a toronyablakon kiemelve lebecsátották. Nagyot zuhanva esett a földre a harang. De már a nagy harangot nem lehet az ablakon kiemelni s azért előbb össze fogják törni s úgy bocsátják le.

Ma bucsuzik el a nagy harang *Szent-László* városától.

Az orosz fogoly pezsgőzik.

Tegnap délben az egyik vendéglőbe véletlenül betekintett a vasuti detektívtestület ügyes és szimpatikus tagja, *Nagy P. István*. Amint fűrgő szeme végigsiklott a párolgó ételek halmazán körül szórakozó társaságon (ma már az evés is szórakozás, még pedig elsőrendű), hirtelen megakadt a tekintete. Egy paraczi ruhát viselő egyén tűnt fel neki. Másnak a szeme esetleg tovább siklott volna rajta, de a vasuti detektív szeme mindjárt felfedezte, hogy a paraszt ember nem más, mint egy orosz fogoly. Mellette egy fiatal, tüzről pattant, oláhos viseletű

menyecske ült, még pedig derűs jókedvben, ami csak természetes — hiszen a meglepődött arcú pár előtt az asztalon egy üveg pezsgő tanuskodott arról, hogy egy kis vidámságot nem kell kölcsönkérniök a szomszédban, de még pénzt sem, különben nem rendelték volna a vendéglő legdrágább italát.

Nagy P. István hirtelen elhatározással odalépett az asztalhoz és rászólt a mulatozó párra:

— Gyerünk a rendőrségre!

Az orosz fogoly (mert talán mondanunk sem kell, hogy tényleg az volt) és a menyecske ijedten ugrottak fel az asztal mellől. Éppen akkor ért oda a szomszéd asztalok felől egy másik orosz fogoly, aki alighogy meghallotta a „rendőrség“ szót, mint az örült, futásnak eredt, ki az utcára. *Nagy P. István* nem ment üldözésére, hanem ott maradt a másik két alaknál, nem akarta őket kiereszteni a markából. Előállította mindkettőjüket a rendőrségre, ahol faggatni kezdték őket, hogy honnan jutottak a pénzhez, amiből pezsgőztek. Kiderült, hogy a pénz lopásból eredt, az asszony lopott meg egy falusi embert a vásárban. Több száz korona volt a lopott pénz, amelyet azonban rövidesen ellumpoltak. Csak néhány korona maradt meg belőle, az pedig annál az orosz fogolynál maradt, akinek sikerült elmene-külnie.

A rendőrség tovább nyomoz.

„HIREK“

* **Személyi hírek.** *Ember Géza* főispán és *Lnkács Ödön* polgármesterhelyettes a fővárosból visszaérkeztek.

* **Az Urleányok Mária kongregációja** ma a szokott helyen fél ótkor ülésezik.

* **A Katholikus Kör vetitőestélye.** A Katholikus Kör tegnapi vetitőestélyén *Klacsó Olivér* hadnagy tartott előadást „A monarchia flottája a háboruban“ címmel. A rendkívül érdekes előadást nagy közönség hallgatta meg. Az előadó pompás vetített képeken mutatta be a flotta egyes harci egységét, majd bemutatta a flottát működése közben is. Nagy hatást keltett az a kép, mely a *Leon Gambetta* francia hadihajó elsüllyesztését ábrázolta. A közönség nagy tetszéssel kísérte az előadást.

* **A szabadegyetem** mai előadásán dr. *Személyi Kálmán*, kir. katolikus jogakadémiai tanár fog értekezni „A nő helyzete a magánjogban“ címmel. A rendkívül érdekesnek ígérkező tárgyat dr. *Popovics Miklós* orvostudor, jogakadémiai m. tanárnak „Közegészség, kultúra, népjólét“ c. szintén aktuális értékű előadása fogja követni. Az előadások kezdete fél 6 órakor a Katholikus Kör nagytermében. Beléptidij nincs.

* **Porosz katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli: A király megengedte, hogy *Varga Lajos* tart. törzsőrmester, *Gremperger Agoston* szakaszvezető, címz. őrmester és *Birkás Pál* szakaszvezető a 4. honvédegyalegezetben, továbbá *Szabados István* népf. tizedes és *Babarék János* népf. szakaszvezető a 4. népf. parancsnokság nyilvántartásában a nekik adományozott porosz királyi harcos érdemrendet elfogadják és viseljék.

Fegyverszüneti tárgyalás Romániával.

Budapest, február 5. (Saját tudósítónktól.) A Vossische Zeitung értesülése szerint Sinajában tárgyalások indultak meg a központi hatalmak és Románia között a fegyverszünet megkötése céljából.

Az orosz különbéke.

Budapest, február 5. (Saját tudósítónktól.) A Corriere della Sera pétervári tudósítója jelenti:

Lenin el fogja fogadni a központi hatalmak feltételeit. Emiatt felülősség ama szövetségeseket terheli, melyek a bresztliitovszki béketárgyalásokról távolmaradtak, A különbéke után akuttá válik a nyílt szakadás Oroszország és az entente között.

A japánok elhagyják Oroszországot.

Budapest, február 5. (Saját tudósítónktól.) A Vossische Zeitung közli: Oroszországban az a hír terjedt el, hogy a japán konzulátus kormányától azt az utasítást kapta, hogy haladéktalanul hagyja el Oroszországot.

* **Közélelmezési kormánybiztosok tiz városban.** Budapesti tudósítónk jelenti Windischgrätz Lajos herceg az egész országban közlelmezési kirendeltséget szervez. Budapestben és tiz nagyobb városban megalakítják a közlelmezési tanácsokat, melyek élére kormánybiztosokat neveznek ki.

* **Kitüntetett katonaoorvosok.** A hivatalos lap közli, hogy a király dr. Julier Vilmos ezredorvost és dr. Waldmann Béla, valamint dr. Major László főorvosokat a koronás aranyéremkeresztrel a vitézségi érem szalagján tüntette ki.

* **Ifjúsági mozielőadások.** A Kath. Kör és a Kath. Népszövetség tervbe vették ifjúsági mozielőadások rendezését. Ha a filmek ma megérkeznek, akkor az első előadást holnap megtartják. Lapunk holnapi számában fogjuk közölni, hogy az előadás megtartható-e?

* **A megyei rekvirálások mult heti eredménye.** A megyében több mint három hét óta folyó rekvirálások minden járásban a befejezéshez közelednek, sőt a tenkei járásban már véget is értek. Az eddigi eredmény, amely lényegesen már nem igen változik, messze mögötte marad annak a mennyiségnek, amelyet a közlelmezési miniszter Biharvármegyére kivetett. A rekvirálások mult heti eredménye egyes járásokban a következőképpen alakult:

A központi járásban	101 mm.
Szalárdi járásban	104 "
Élesdi járásban	231 "
Biharkeresztesi járás	335 "
Székelyhídi járás	547 "
Derecskei járás	1067 "
Margittai járás	206 "
Cséffai járás	193 "
Béli járás	197 "
Belényesi járás	160 "
Érmihályfalvai járás	150 "

A berettyóújfalui, sárréti és vaskohi járásból még nem érkezett be a jelentés.

* **Talposztás a cipész és csizmadia iparosoknak.** Felkérjük testületünk kötelékébe tartozó cipész és csizmadia iparosokat, hogy a talp eloszlására vonatkozó igényeiket az ipartestület hivatalába folyó hó 9-éig feltétlenül jelentsék be, mert később jelentkezők igényei figyelembe vétetni nem fognak. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

* **Felülfizetések.** A Kath. Kör III-ik háborus delutánján a Szurmaj-alapra felülfizettek: gróf Széchenyi Miklós 50, dr. Karácsonyi János, dr. Vucskics Gyula, Brém Lőrinc, Szirmay L. Árpád, Gresinczky Antal 20—20, dr. Stokker József, dr. Imrik Gusztáv, dr. Kovács Lajos 10—10, Antony Károly, N. N. 4—4, Gyepes Imre, Imrik S. Zoltán 3—3, Tarr Klementin, Sebestyén Antal 2—2 koronát.

* **Meghívó.** A fűszerkereskedők existenciájukat közelről érdeklő kérdések megbeszélése végett f. hó 10-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor nagygyűlést tartanak a Kereskedelmi Csarnok nagypiaci helyiségében. Erre a gyűlésre a nagyváradai Kereskedelmi Csarnok, az OMKE és a Nagyváradai és Biharmegyei Kiskereskedők Társulatának fűszerkereskedő tagjait ezuton hívja meg az OMKE nagyváradai körzetének elnöksége.

* **A hadi szolgálatot teljesítő hallgatók újabb tanulmányi kedvezményei a nagyváradai kir. kath. jogakadémián.** Abból a célból, hogy már a háboru tartama alatt egy félétet tényleg hallgathassanak, ket u. n. pótsemester fog tartatni. Az első március hó 1-től május hó 30-ig, a második június hó 1-től augusztus hó 31-ig. A beiratkozás az I. pótsemesterre március hó 1-től 5-ig, a II-ikra június hó 1-től 5-ig történik. A katonai parancsnokságok a pótsemesterre valamelyikének tartamára tizenkét hétre turnusonként szabadságot adják azon hadbavonult főiskolai hallgatókat, akik legalább két éve teljesitenek katonai szolgálatot és ebből az időből legalább egy félétet fronton töltöttek, beszámítva ebbe a félétbe az ellenség előtt őket ért sebesülés vagy betegség gyógyítása idejét is, (azokat is szabadságot adják, akik ez alkalommal először iratkoznak be.) A fenti kedvezményen kívül azon hallgatók, kik valamely vizsgálat letételére jogosultak, katonai parancsnokságuk részéről turnusonként négy heti készületi időre szabadságot adják.

* **Felhívás.** Felhívjuk a kötelékünkbe tartozó szőlőtulajdonosokat, hogy amennyiben lisztharmat elleni kitünő hatású rézkénpor és kénporra volna szükségük, ebbeli igényüket hivatalunkba — a hol egyuttal a feltételek is megtudhatók — a mai és holnapi nap folyamán jelentsék be. Az Ipartestület Elnöksége.

* **Halálozások.** Czerny György nyug. kir. alerdőfelügyelő, gróf Zichy Ödön uradalmának főtisztje, megyebizottsági tag. 51 éves korában szívszélhüdben Réven meghalt. Temeése e hó 3-án ment végbe nagy részvét mellett. Özvegyén és leányán kívül édesanyja és kiterjedt rokonsága gyászolja. — Mély gyász érte Torszin Elek tekintélyes polgár családját: Margit leányuk tegnap néhány heti súlyos szenvedés után, életének 15-ik évében elhunyt. A nagyon szeretett fiatal leányka temetése ma delután 3 órakor lesz az Uri-utca 37. számú gyászaházól.

* **Az Urleányok Mária Kongregációjának február 1-én tartott farsangi estélyén felüljizettek:** Gróf Széchenyi Miklós 50, Grócz Béla, dr. Vucskics Gyula, dr. Karácsonyi János, Lopussny Gyula, Szirmay L. Árpád, Brém Lőrinc, Gresinczky Antal, dr. Kovács Lajos, Szilágyi Dózsa, Bozóky Gyula, Gyepes Imre, Domanek Pál, Cseprega Miklósné, dr. Márkus Lászlóné 20—20 K, dr. Bundala Mihály, Spett Gyula, dr. Némethy Gyula, dr. Lestyán Endre, Mikulás N., Imrik S. Zoltán, dr. Imrik Gusztáv, Jász Károly, dr. Krüger Aladár, Székely Sándor, Pálffy Béla, Malatinszky Lajos, Dráveczky Zsigmond, Vucskics Julia, Harmathy Károlyné, Szücs Géza, öz. Balla Józsefné, Kolozsváry Sándorné, öz. Windisch Mártonné, Pallay Lajosné, Jancsó Jánosné 10—10 K, dr. Buday Gyula 8 K, Czeglédy N. 7 K, Csaponyi Ignác 6 K, Papp Béla, Schriffert Béla, Schlauch Jozefin 5—5 K, Iovag Sperker Ferenc, Fischhof Frigyes 4—4 K, Tollmann Géza, Gálly Sándor, Géher Antal, Szeghy Jolán 3—3 K, N. N., Kaczián Kálmán, N. N., Bánáss László, N. N., Süttö Istvánné, N. N. 2—2 K és N. N. 1 koronát.

* **A Baba Szinpad két előadása Nagyváradon.** A Nagyváradra vendégként érkező kis művész gárda vezetősége előzékenyen ajánlotta fel, hogy a jó cél, meg a látnivágyó nagyváradai gyermekek érdekében két teljes előadást tartson a nagyváradai Vigadóban, még pedig változó műsorral. Erre a nehéz feladatra azért vállalkoztak, — hiszen a két egymás után következő két és fél órás műsor ugyancsak kifárasztja a kis művészeket — hogy a helybeli és a környékről beránduló családok tagjai valamennyien élvezhessék a Baba szinpad előadását. Legutóbbi pozsonyi vendégszereplésükön ugyanis az történt, hogy a hirdetett egyetlen vendégjátékra az első 24 óra alatt elkapkodták az összes jegyeket és a távolabb lakók már ki- rekedtek. Hogy ez Nagyváradon meg ne ismétlődjék, első vendégjátékukat delután 3 órakor, a másodikat pedig este 7 órakor tartják.

* **A borfogyasztási adó megváltása.** Nagyvárad város tanácsa részéről a magán borfogyasztási adó megváltása végett az egyezségi ajánlatok megtételére határidőül 1918. évi február hó 7, 8. és 9. napjai tűzettek ki. Felhivatnak tehát mindazon szőlőbirtokosok, termelőök, továbbá magán borfogyasztók, akik a boritaladót az 1918. évre általán összegben öhajtják megváltani, hogy a fent kitett határidőben a városháza bizottsági termében mindenkor deléltől 9 órától déli 12 óráig a kiküldött bizottság előtt annyival is inkább jelentkezzenek, a megajánlott összeget a kiküldött bizottságnál készpénzben befizessék, mivel ezen időn tuli jelentkezések nem fognak elfogadtatni. — Az általánosítás tárgyában felveendő jegyzőkönyvekben foglalt feltételek a magánfeleket azonnal kötelezi, a városra nézve azonban csak azon esetben lesznek kötelezők, ha azok a nagyváradai m. kir. pénzügyigazgatóság részéről jóhagyva lesznek. Nagyvárad, 1918. évi január 31. — Juricskay Barna s. k. pénz- és adóügyi tanácsnok.

* **Könnyű stráfkocsi** 15—20 méter-mázsá teherbírásra azonnali megvétere keres-tetik a városi villamomú által.

* **Teleky-utca 62. szám alatt egy nagy raktár vagy műhelynek szolgáló helyiség bérelhető.** Ugyanott a házmesternő felvilá-gosítást ad.

Nyíltér.

Az általam megvett ADRIA-kenyérgyárát

ERZSÉBET-kenyérgyár

cím alatt tovább vezetem.

A régi telefonszám (551) megszüntetvén

ÚJ TELEFONSZÁM: 10—46

mely szám alatt mindenféle szak-mámba vágó megrendeléseket elfo-gadom és legnagyobb pontossággal és gonddal teljesítem. Sütnivalót :: reggel 8-tól 9-ig fogadom el. ::

Fiókküzletek:

Szent László-tér 7.
Teleki-utca 53.
Nagy Sándor-utca 4.

Szíves pártfogást kér:

Róth Sámuelné
Szacsvai-u. 44. Telefon 10-46.

Színház.

Heti műsor:

Szerda: Lavotta szerelme.
Csütörtök: Timár Liza.
Péntek: Vasgyáros.
Szombat délután: Tessék szellőztetni.
Szombat este: Zsuzsi kisasszony.
Vasárnap délután: Obsitos.
Vasárnap este: Ocskay brigadéros.

Lavotta szerelme. Ezen a héten, ma este kerül színre utóljára Lavotta szerelme, amely a bemutató óta állandóan zsufolt há-zat vonzott. A pompás operette — ter-mészetesen — most csak rövid ideig pihen, aztán újból megkezdődnek a sikerrel be-mutatott énekes színjáték előadásai.

Ocskay brigadéros reprize. Meg-émlékeztünk már arról, hogy a Szigligeti-színház drámai együttese legközelebb mű-sorra tűzi Herczeg Ferenc híres, történelmi drámáját: Ocskay brigadéros. És íme: most már azzal lepi meg a direktió a maga közönségét, hogy a jövő hét vasárnap es-téjére már színre is hozza Ocskay brigadé-rost. Van rá remény, hogy a publikuma is a magyar nemzet történelmének megbecsü-lésével fel fogja keresni a színházat, zsu-folttá fogja tenni a nézőteret az Ocskay bri-gadéros reprizén.

Timár Liza. Csütörtökön, a Lavotta sze-relme előadásainak lezajlása után Bródy Sándor erkölcsrajza, a Timár Liza kerül színre. Ezt egyenesen a közönség soraiból felhangzott óhajra tűzte újból előadásra a direktió.

Tessék szellőztetni! A műsor egyik legvidámabb, legmulatságosabb bohózata: Tessék szellőztetni! szórakoztatja szomba-

ton délután a közönséget abban a pompás szereposztásban, amely a Tessék szellőz-tetni! bemutatójának oly kiváló sikert biz-tosított.

Vasgyáros legközelebb pénteken este tölti be a műsort. Ohnet pompás szín-műve, a melynek felújítását a közönség oly meleg érdeklődéssel fogadta ez alkalom-mal is, a repriz szereposztásában kerül színre.

Árjegyzék!

Porcellán mozsár, ütővel	8-
Majolika gyümölcs állvány	8-
Majolika táca fogóval	8-
Majolika cukortartó díszes	8-
Majolika gyümölcs készlet	8-
Vize készlet csiszolt üvegből	8-
Boros	8-
Likör	8-
Söröskészlet színes aranyozással	8-
Boroskészlet színes	8-
Vizeskészlet színes	8-
Likörkészlet színes	8-
Befőtteskészlet kristály fedő	8-
Gyümölcs készlet kristály üvegből	8-
Majolika fali sótartó színes	5-
Majolika vizeskanca színes	5-
Kenyér kosár színes üveggel	5-
China ezüst cukortartó	5-
China ezüst gyümölcs állvány	5-
Majolika virágváza színes	5-
Majolika virágfázék	5-
Majolika dísz figura	5-
Porcellán főzlábos	5-
Porcellán főzfazék	5-
Teáskészlet színes aranyozással	40-
Kávéskészlet színes aranyozással	40-
Fekete készlet színes aranyozással	30-
Ébdlőkészlet felszerelve, sz aranyozással	120-
Hidegfelvágottas készlet sz. aranyozással	20-
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	30-
Fali tükör színes aranyozott kerettel	25-
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25-
Függő	25-
Teás pohár China ezüst foglatban	8-
Teás csésze szin. finom aranyozással	8-
Kávé	8-
Köpöcsésze	8-
Főzlábos barna tűzálló füllel	8-

Nippok, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szen-tolt víztartók, Konyhaberend-ezési cikkek, Képkerekek, :: Ablak üvegezés. ::

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLOS TESTVÉREK

Üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és dísz műáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-a. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **Dr KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY.**
Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-vésznőinek egyedüli fűző szállítója. — Tisztításo-kat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mér-ték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Képkerekezések

a legmodernebb kivitelben minden formában és színben.

ABLAKÜVEGEZÉSEK

raktáromon lévő nagy üveggészlet miatt olcsó árban, gyorsan készül-nek. Ovál keretek nagy raktára.

Modernképkerekezési vállalatnál Rákóczi-ut 10. Nyílt üzlet, a !! Széchényivel szemben. !!

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

1918. február 1-én kez-dődik új ker. tanfolyam hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

MOCSÁRY SÁNDOR

TELEFON 1404.

ZÖLDFA-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő, bádigos, lakatos, műszerész ::::: és bronzműves. :::::

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Elektro-technikai cikkek és 1/2 Wattos Wolfram szálás Tungstamm-égők állandóan raktáron.

Meghívó.

A Nagyváradi Agrár Takarékpénztár Részvénytársaságnak 1918. évi február hó 17-én (vasárnap) délelőtt 1/2 12 órakor, saját üzlethelyiségében (Rákóczi-ut és Uri-utca sarok) tartandó

VIII. évi rendes közgyűlésére.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1917-ik üzletévről, ennek kapcsán az elmúlt üzleti év zárszámadásának előterjesztése, a felügyelő-

bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvény megadása feletti határozathozatal.

2. A felügyelő-bizottsági tagok évi tiszteletdíjának megállapítása.

3. A sorsolás útján kilépő igazgató-tanácsstagok helyeinek betöltése választás útján.

4. Esetleges indítványok.

Nagyváradon, 1918. január hó 27-én.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, az alapszabályok 16. §-a értelmében tartozik részvényeit, annak le nem járt szelvényeivel együtt, a közgyűlést megelőzőleg két nappal a társaság pénztáránál letenni. A letett részvényekről letéti etismervény állítatik ki, melynek alapján ki lesz adva a jogok gyakorlására, a szavazatok számát feltüntető igazoló jegy. Ugyanez áll a meghatalmazottakra is.

TARTOZIK

Mérleg-számla.

KÖVETEL

Vagyon:	K	f	K	f	Teher:	K	f	K	f
Készpénzkészlet:					Alaptőke			1000000	—
a pénztárban	32165	38			Tartalékalap*			10070	—
pénzügyintézeteknél elhelyezett betétek	314744	77	346910	15	Betétek			2463125	43
Értékpapírok			915431	12	Visszleszámított váltók			56500	—
Váltókölcsonők			2778681	32	Engedményezett jelzálogkölcsonők			2062126	11
Jelzálogkölcsonők:					Lombardkölcson			473533	50
törlesztéses jelzálogkölcson	2121688	25			Hadikölcson lombard hitelezők			1373082	32
kamatkozó	126163	—	2247846	25	Hitelezők			131144	—
Pénzügyintézeteknél elhelyezve			46421	82	Jelzálogkölcsonökből visszatartott ösz-			142300	—
Adósok folyószámlán:					szegék			2160	—
hadikölcsonkötvény fedezet mellett	1399505	26			Fel nem vett osztalék			39501	12
értékpapír fedezet mellett	201408	50	1765119	01	Előre beszédett kamatok és egyéb pas-				
jelzálog és egyéb fedezet mellett	164205	25			sivák				
Hátralékos törlesztési részletek (annui-			122097	37	Nyereség:				
tások					át hozat a múlt évről	2057	87		
Befizetés a Pénzügyintézeti Központnál jegy-			4800	—	ez évi tiszta nyereség	86216	13	88274	—
zett üzletrészre									
Ingatlanok			111021	15					
Felszerelés			5000	—					
Előre kifizetett kamatok és egyéb activák			7288	29					
			8350616	48				8350616	48

* Ez évi hozzájárulással 25070 —

TARTOZIK

Nyereség- veszteség-számla.

KÖVETEL

Veszteség:	K	f	K	f	Nyereség:	K	f	K	f
Kamatok:					Nyereségát hozat múlt évről			2057	87
visszleszámított váltók, betétek, jel-			289806	97	Kamatok:				
zálogkölcsonők és lombard-kölcsonők			31176	60	váltók, jelzálogkölcsonők és folyószám-			371898	78
után					lák után			44776	82
Tiszti fizetések, pótlékok, lakbérek			33719	57	Értékpapírkamatok			53358	45
Üzleti költségek, irodabér, adók és jó-					Jutalékok és különféle nyereségek			3808	30
tékony adományok					Leírt követelésekből befolyt				
Leírások:									
követelésekből	30123	17							
felszerelésből	2800	—	32923	17					
Nyereség:									
át hozat múlt évről	2057	87							
folyó évi tiszta nyereség	86216	13	88274	—					
			475900	31				475900	31

Nagyvárad, 1917. december hó 31-én.

Fényes Margit
pénztáros

Ifj. Horthy Dezső
h. főkönyvelő

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:

A F E L Ü G Y E L Ő - B I Z O T T S Á G:

Dr Móricz Ernő
igazgatósági elnök

Báró Podmaniczky Károly
elnök

Gyémánt Mihály
alelnök.

Báró Szepessy Sokoll József
alelnök.

Farkas Kálmán

Kálmán Sándor

Incze Lipót

Schwarz Miksa

Gerő Zsigmond

Sas Ede

Dr Thury László

Dr Demetrovits Elek
vezérigazgató